

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Кафедра Педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти Tanszék

“ЗАТВЕРДЖУЮ / JÓVÁHAGYOM”

Завідувач кафедри

Tanszékvezető

_____ Біда Олена Анатоліївна

„_____” _____ 2023р.

“ПОГОДЖУЮ / ELLENJEGYZEM”

Гарант освітньої програми

Szakfelelős

_____ Силадій Іван Михайлович

„_____” _____ 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

TANTÁRGYI PROGRAM

Демократичне управління освітою

(назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти/felsőoktatás szintje: Другий магістерський рівень

Галузь знань/képzési ág: Освіта/Педагогіка

Освітня програма / képzési program: Управління закладом освіти

Робоча навчальна програма Демократичне управління освітою для студентів магістрів і складена відповідно до навчального плану підготовки освітньої програми Управління закладом освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань Освіта/Педагогіка.

Предметом вивчення навчальної дисципліни ДУО є надання студенту комплексу знань з демократичного управління освітою та структурних підрозділів у системі освіти.

Розробники: Доктор педагогічних наук, професор кафедри Силадій І.М.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Педагогіки та психології.

Протокол від “_30_”_08_2023 року №_1_.

Завідувач кафедри _____ (д.п.н., Біда Олена Анатоліївна)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Дата “_30_”_08_2023.

1. Опис навчальної дисципліни / A tantárgy leírása

Найменування показників / A jellemzők megnevezése	Характеристика навчальної дисципліни / A tantárgy jellemzői	
	денна форма навчання / nappali tagozat	заочна форма навчання / levelező tagozat
Кількість кредитів / Kreditszám – 4	Обов'язкова / Kötelező Вибіркова / Választható	
Загальна кількість годин / Összóraszám – 120	Рік підготовки:	
	Семестр	
	2-й	3-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання / Heti óraszám nappali tagozaton: аудиторних / kontakt – 2 самостійної роботи / önálló munka – 4	24 год	6 год
	Практичні, семінарські	
	12 год.	0 год
	Лабораторні	
	год.	Год
	Самостійна робота	
	86 год.	114 год.
	Індивідуальні завдання:	
Год		
Вид контролю:		
Залік		

2. Мета, завдання та очікувані програмні результати навчання навчальної дисципліни / A tantárgy célja és feladata

Мета викладання освітнього компонента «Демократичне управління освітою» - навчання освіти в Україні на демократичних засадах, який передбачає децентралізацію, регіоналізацію в управлінні освітою, автономізацію освітніх закладів у вирішенні основних питань діяльності, поширення альтернативних (приватних) освітніх закладів, перехід до державно-громадської системи управління освітою (участь батьків, громадськості, церкви), співробітництво учитель-учень, викладач-студент у освітньому процесі.

Основні завдання є отримання достовірних наукових знань з демократичного управління освітою на виклики глобалізованого світу, дискурсна основа демократизації освіти, демократичні традиції та інновації в системі управління освітою України, демократична освіта для майбутніх педагогів, панівні моделі демократизації управління у викликах глобалізації, підготовка управлінських кадрів для системи державно-громадського управління освітою, компетентності управління у діяльності педагога-менеджера, ретроспективний аналіз демократичної освіти та управління.

3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні володіти компетенціями.

Загальні ПРН: 2,3,5,6,7,8,11, 12,14,15

Володіння сучасними знаннями в галузі освіти/педагогіки, уміння поєднувати фахові знання та методологічну складову соціальної філософії, розуміти формування засад соціальних проєктів.

Здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу.

Організовувати освітній процес на основі тьюторингу, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

Планувати та організовувати діяльність освітньої організації/закладу освіти в стратегічному та функціональному розвитку.

Використовувати технології виховної діяльності та розвитку творчої особистості.

Розуміти роль культури управління та поняття корпоративної культури, управлінської етики та її складові, імідж освітньої організації та імідж його керівника, застосовувати комунікаційні навички управління з педагогічної етики, мовної політики, полікультурності і різноманітності регіону.

Вміти застосовувати сучасні тенденції, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних питань демократичного управління закладами освіти.

Вміти застосовувати на практиці знання та функції управління, методи і засоби управління, навчання та виховання, впровадження новітніх технологій у закладах освіти та їх підрозділах.

Передбачати самостійне розв'язання складної задачі, розуміння ситуацій у напрямках управління та організації теоретичного і практичного навчання з орієнтирами на гармонійне поєднання теоретичного навчання здобувачів і безпосередньої роботи на базах практичного навчання.

3. Програма та структура навчальної дисципліни / A tantárgy programja és felépítése

№	Назва теми / A téma címe	Кількість годин / Óraszám
	Розділ 1. Теоретичне та методичне обґрунтування демократизації освіти.	12
1	Тема 1. Демократизація освіти на виклики глобалізованого світу.	2
	Тема 2. Дискурсна основа демократизації освіти.	2
	Тема 3. Традиції та інновації в системі управління освітою України.	4
	Тема 4. Демократична освіта для майбутніх педагогів.	4
	Розділ 2. Система формування професійної компетентності управління демократичної освіти.	12
2	Тема 1. Панівні моделі управління освітою у викликах глобалізації.	2
	Тема 2. Підготовка управлінських кадрів для системи державно-громадського управління освітою.	2
	Тема 3. Компетентності управління у діяльності педагога-менеджера.	4
	Тема 4. Ретроспективний аналіз демократичної освіти та управління.	4

4. Темі семінарських занять / A szemináriumok témája

№	Назва теми / A téma címe	Кількість годин / Óraszám
---	--------------------------	---------------------------

1.	1. Поняття і суть демократизації освіти. 2. Напрями демократизації управління у сфері освіти. 3. Конкретні приклади діяльності педагога-новатора. 4.	1
2.	5. Основні принципи демократизації освіти. 6. Тенденції та модернізація демократизації освіти в епоху глобалізації.	1
3.	7. Ринкові механізми управління освітньої системи. 8. Поняття педагогічного дискурсу у сучасних наукових дослідженнях. 9. Кластери сучасних дефініцій дискурсу.	1
4.	10. Дослідження предмету власної педагогічної спеціалізації. 11. Вдосконалення методичної майстерності. 12. Наукова активність спроможності педагога.	1
5.	13. Сутність державно-громадського управління освітою. 14. Охарактеризувати модель управління освітою у радянські часи. 15. Успішні освітні системи західних країн.	1
6.	16. Напрями демократизації управління освіти у 90-х роках ХХ століття в Україні. 17. Тенденції управління розвитком у перехідний період демократичної освіти.	1
7.	18. Демократичні процеси наукового дослідження видатних вчених ХХІ ст. України. 19. Модернізація системи демократичного управління освітою.	1
8.	20. Вплив факторів на розвиток державно-громадського управління освітою. 21. Роль громадських формувань на демократичне управління освітою.	1
9.	22. Ключові компетентності менеджменту у діяльності педагога. 23. Компетентності педагога/менеджера за функціями управління.	1
10.	24. Застосування методів морально-психологічної мотивації.	1
11.	25. Ретроспективний аналіз демократичної освіти.	1
12	26. Децентралізація управління в українському суспільстві.	1
	Всього:	12

5. Самостійна робота / Önálló munka

№	Назва теми/ A téma címe	Кількість годин / Óraszám
1	1. Науково-методологічні напрямки дискурсу. 2. Назвати специфіку інституційного дискурсу. 3. Особливості педагогічного дискурсу. 4. Основні технології та напрями педагогічного дискурсу. 5. Типології педагогічного дискурсу.	10
2	6. Конститутивні ознаки педагогічного дискурсу. 7. Суперечності в системі педагогічного дискурсу. 8. Гармонізації комунікативного педагогічного дискурсу. 9. Ресурси сучасного етапу розвитку педагогічного дискурсу. 10. Стимули педагогічного дискурсу в сучасному українському суспільстві.	6
3	11. Інституційний дискурс як сфера професійного спілкування. 12. Педагогічний дискурс у структурі інноваційних процесів. 13. Переваги і недоліки державо-центристського, адміністративно-командного управління освітою. 14. Основні моделі демократичного управління освітою в провідних країнах світу.	10
4	15. Демократичні традиції та інновації в системі управління освітою України. 16. Відносини між державними інстанціями, громадськістю та педагогічними працівниками країн німецького впливу. 17. Французькі принципи централізованої моделі управління державним сектором освіти. 18. Ліберальна освітня політика Великої Британії.	10

	19. Тенденції в управлінні освітою США.	
5	20. Громадсько-державний тип управління освітою у країнах східної Європи. 21. Характеризувати систему освіти Литовської Республіки. 22. Демократичні підходи до управління освітньою системою. 23. Соціальний запит на вивчення курсу демократії.	10
6	24. Особливості навчання демократії студентів педагогічних університетів. 25. Громадянська компетентність педагога. 26. Демократичні цінності студентів педагогічних університетів. 27. Фактори формування демократичних цінностей студентської молоді. 28. Застосування інформаційних технологій та ефективність їх використання.	6
7	29. Механізм наукового та професійного зростання педагога. 30. Умови розвитку стратегії національної системи освіти в Україні. 31. Створення диверсифікованої демократичної державно-громадської системи управління освітою. 32. Особливості управління загальноосвітнім навчальним закладом.	10
8	33. Професійна готовність директора закладу освіти до управлінської діяльності. 34. Ефективність впровадження системи навчання впродовж життя. 35. Підвищення управлінської грамотності і компетентності батьківської громадськості. 36. Комунікація керівника з представниками органів місцевого самоврядування. 37. Функції управління у громадських об'єднаннях.	6
9	38. Суб'єкти державно-громадського управління освіти. 39. Специфіка діяльності директора в умовах державно-громадського управління. 40. Сутність визначень менеджера освіти.	10
10	41. Шляхи модернізації демократичної освіти. 42. Удосконалення державного управління вищою освітою в контексті європейської інтеграції.	10
	Всього:	86

6. Критерії та засоби оцінювання / Az értékelés formái és kritériumai

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Освітні досягнення магістрантів із дисципліни «Менеджмент освіти» оцінюються за кредитно-накопичувальною системою, в основу якої покладено принцип звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня компетентності, знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До заліку (іспиту) допускаються студенти, які відвідували лекційні та семінарські заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, виконали запропоновані реферативні роботи, і накопили 60 балів на протязі одного семестру. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів з курсу «Менеджмент освіти» застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: Лекції, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, дискурс;
- методи письмового контролю: письмове тестування, самостійна робота, реферат, демонстрація;
- методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

7. Літературні джерела

Основна.

1. Монографія. С36 Глобалізація системи освіти: механізми демократичної модернізації / І.М. Силадій. – Ужгород: РІК-У, листопад 2020 - 376 с.
2. Зелінська Н. С. Розбудова нової моделі адміністративно-територіального устрою України на принципах багаторівневості // Багаторівневе управління (multi-level governance) в умовах модернізації публічної влади і становлення демократичного врядування в Україні : колективна монографія / за аг.ред. Приходченко Л. Л. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. С.308-314.
3. Каленюк І. С. Сучасні ризики розвитку вищої освіти в Україні / І. С. Каленюк, О. В. Куклін, В. А. Ямковий // Економіка України. – 2015. – № 2 (639) – С. 70 – 83.
4. Буднік О. Б. Проблема формування демократичних цінностей майбутніх фахівців / О. Б. Буднік // Молодий вчений. – 2015. – № 2 (17). – С. 210–213.
5. Панасюк Н. Роль та місце управління якістю освіти в системі загального менеджменту / Н. Л. Панасюк // ScientificJournal «ScienceRise». Сер.: Педагогічні науки. – 2015. – № 4/5(9). – С. 18- 21.
6. Береза В. Демократизація суспільних відносин як головна умова функціонування політичної системи і просвітництва [Електронний ресурс] / Вадим Береза // Вісник інституту розвитку дитини. Серія. Філософія. Педагогіка. Психологія : збірник наукових праць. Вип. 37 / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова ; [редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. 37. – С. 10–17. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe?..
7. Попова М. Ф. Децентралізація влади як механізм розвитку громад / М. Ф. Попова // Актуальні проблеми політики. – 2015. – Вип. 54. – С. 258–264.
8. Гройсман В. Навіщо нам децентралізація? [Електронний ресурс] / Володимир Гройсман // Українська правда. – 2015. – 22 червня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/06/22/7072007/>

9. Губерська Н. Л. Державне регулювання вищої освіти в умовах демократизації публічних відносин в Україні / Н. Л. Губерська // *Право і суспільство*. – 2015. – № 2 (27). – С.153–158.
10. Шелюк Л. Громадянська освіта: проблеми впровадження / Людмила Шелюк // *Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія*. – 2014. – Вип. 33. – С. 5–11.

Допоміжна.

11. Москалик Г. Ф. Комунікація в умовах модернізації освіти: педагогічний дискурс / Г. Ф. Москалик // *Педагогічний процес: теорія і практика*. – 2014. – № 1. – С. 28 – 34.
12. Стромило А. Ретроспективний аналіз поняття «ненасильство» у контексті виховання студентів комерційних технікумів / А. Стромило // *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. — 2014. — № 9(2). — С. 214-221.
13. Шевченко А. А. Національно-культурні цінності у контексті сучасних тенденцій розвитку України / А. А. Шевченко // *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. — 2014. — Вип. 32. — С. 209-216.
14. Віднічук М. Науково-методичний супровід фахового зростання педагога на засадах компетентнісного підходу / М. Віднічук // *Нова педагогічна думка*. — 2014. — № 3. — С. 5-8.
15. Тарсенко Т. Проблема децентралізації в реформуванні місцевого самоврядування в Україні / Тетяна Тарасенко // *Державне управління та місцеве самоврядування*. – 2014. – 2(21) . – С. 277–286.
16. Шелюк Л. Громадянська освіта: проблеми впровадження / Людмила Шелюк // *Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія*. – 2014. – Вип. 33. – С. 5–11.
17. Кобрій О.М Розвиток ідеї демократизації змісту педагогічної освіти вчителя впродовж другої половини ХХ ст. / Кобрій О.М., Брода М.В. // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Педагогіка, соціальна робота*. – 2014. – Вип. 30. – С. 57-61.

Електронні джерела.

18. Яковець В. Глобалізаційні виклики і стратегічні цілі реформування освіти України / В. Яковець // [Електронний документ] *Теорія та методика управління освітою : Електронне наукове фахове видання*. – 2014. – № 3. – Режим доступу: [umo.edu.ua>images/content/nashi_vydanya...osvit/v...](http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya...osvit/v...)
19. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/71 /v_galuzi_osviti1/ukr_kanad_pr1/
20. Квіт С. Потрібні зміни: зміст і завдання освітніх реформ [Електронний ресурс] / Сергій Квіт // *Українська правда*. – 27.01.2015. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/01/27/7056516/>
21. Полтавцев О. Г. Формування громадянських компетентностей в Україні: проблеми та перспективи [Електронний ресурс] / О. Г. Полтавцев // *Народна освіта : електронне наукове фахове видання*. – 2015. – Випуск № 2 (26). – Режим доступу: http://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=3415
22. Оліфіра Л. Професійна управлінська компетентність керівників вищих педагогічних навчальних закладів I–II рівнів акредитації як чинник якості освіти / Л. Оліфіра // *Теорія та методика управління освітою*. — 2014. — № 1(14). — Режим доступу : <http://umo.edu.ua/katalogh-vidanj/electronic-journal-the-theory-and-methods-of-educational-management-edition-1-14-2014>

23. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» 2217а від 01.07.2015 [Електронний ресурс]. – Офіційний портал Верховної Ради України . – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/>

Додаток 1 / 1. számú melléklet

Методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт з дисципліни / Módszertani útmutató a gyakorlati (szemináriumi) munkához

Демократичне управління освітою tantárgyból

Навчально-методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт дисципліни „МО” розроблена на основі затверджених освітніх, кваліфікаційних програм підготовки магістрів. З метою якісного засвоєння учбового матеріалу розробляються професійні програми, навчально-тематичні плани, переліки питань до заліку. Впроваджено систему об’єктивного контролю знань студентів.

А саме:

1. підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання;
2. конспект курсу, семінарських та практичних занять;
3. індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів;
4. мультимедійні презентації до навчальних занять;
5. навчальні відеофільми, відеофрагменти лекцій, практичних, навчальних заходів у закладах освіти.

Для практичних робіт дисципліни «ДУО» використовуються такі методи навчання: лекція, дискусія, бесіда, семінарське (практичне) заняття, самостійна та індивідуальна робота.

Метод навчання – спосіб подання (представлення) інформації студентові в ході його пізнавальної діяльності, реалізований через дії, які зв'язують викладача й студента.

- Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.
- Викладач до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів. Вони не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки педагога.
- Словесні: джерелом знання є усне або друковане слово (розповідь, бесіда, інструктаж і ін.)

Додаток 2 / 2. számú melléklet

Методичні вказівки до самостійних робіт з дисципліни / Módszertani útmutató önálló munkához

Демократичне управління освітою tantárgyból

Методичні вказівки до самостійних робіт побудовані на основі джерел передачі змісту:

- Організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Пошук рішення відбувається під керівництвом викладача, або на основі евристичних програм і вказівок.
- Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквиумах.
- Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань й короткого усного або письмового інструктажу студентів. Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження і виміри й виконують інші дії пошукового характеру.
- Студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії (вправа, тренування, самоуправління). Джерелом знань є спостережувані предмети, явища, наочні приклади (ілюстрування, показ).
- Елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких організаційних формах навчання, включаючи лекції. Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

В основі активних методів лежать: діалогічне спілкування, як між викладачем і студентами, так і між самими студентами; у процесі діалогу розвиваються комунікативні здатності; уміння вирішувати проблеми колективно; розвивається мова студентів.

Додаток 3 / 3. számú melléklet

Методичні вказівки до контрольних робіт з дисципліни / Módszertani útmutató ellenőrző dolgozatokhoz

Демократичне управління освітою tantárgyból

Комплексна робота повинна бути оформлена відповідним чином.

До оформлення пред'являються наступні вимоги:

1. Наявність титульного листа.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Основна частина.
5. Наявність у роботі таблиць, схем, графіків (якщо тема припускає наявність статистичного матеріалу), виносок.

6. Список літератури.

Друкований текст роботи пишеться на одній стороні окремих стандартних аркушів формату А-4. Поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 10 мм. Сторінки роботи повинні бути пронумеровані у верхньому правому куті, нумерація починається з другого листа, на якому знаходиться зміст роботи.

Робота повинна бути оформленою та надрукована на комп'ютері (шрифт Times New Roman, номер 14, інтервал – полуторний) без перекреслень, уставок, довільного скорочення слів. Граматичні і стилістичні помилки виключаються.

Перелік питань на підсумкове оцінювання.

1. Поняття і суть демократизації освіти.
2. Напрями демократизації управління у сфері освіти.
3. Основні принципи демократизації освіти.
4. Тенденції та модернізація демократизації освіти в епоху глобалізації.
5. Ринкові механізми управління освітньої системи.
6. Поняття педагогічного дискурсу у сучасних наукових дослідженнях.
7. Кластери сучасних дефініцій дискурсу.
8. Дослідження предмету власної педагогічної спеціалізації.
9. Вдосконалення методичної майстерності.
10. Наукова активність спроможності педагога.
11. Конкретні приклади діяльності педагога-новатора.
12. Сутність державно-громадського управління освітою.
13. Охарактеризувати модель управління освітою у радянські часи.
14. Успішні освітні системи західних країн.
15. Напрями демократизації управління освіти у 90-х роках ХХ століття в Україні.
16. Тенденції управління розвитком у перехідний період демократичної освіти.
17. Демократичні процеси наукового дослідження видатних вчених ХХІ ст. України.
18. Модернізація системи демократичного управління освітою.
19. Вплив факторів на розвиток державно-громадського управління освітою.
20. Роль громадських формувань на демократичне управління освітою.
21. Ключові компетентності менеджменту у діяльності педагога.
22. Компетентності педагога/менеджера за функціями управління.
23. Застосування методів морально-психологічної мотивації.
24. Ретроспективний аналіз демократичної освіти.
25. Децентралізація управління в українському суспільстві.
26. Науково-методологічні напрямки дискурсу.
27. Назвати специфіку інституційного дискурсу.
28. Особливості педагогічного дискурсу.
29. Основні технології та напрями педагогічного дискурсу.
30. Типології педагогічного дискурсу.
31. Конститутивні ознаки педагогічного дискурсу.
32. Суперечності в системі педагогічного дискурсу.
33. Гармонізації комунікативного педагогічного дискурсу.
34. Ресурси сучасного етапу розвитку педагогічного дискурсу.
35. Стимули педагогічного дискурсу в сучасному українському суспільстві.
36. Інституційний дискурс як сфера професійного спілкування.

37. Педагогічний дискурс у структурі інноваційних процесів.
38. Переваги і недоліки державо-центристського, адміністративно-командного управління освітою.
39. Основні моделі демократичного управління освітою в провідних країнах світу.
40. Демократичні традиції та інновації в системі управління освітою України.
41. Відносини між державними інстанціями, громадськістю та педагогічними працівниками країн німецького впливу.
42. Французькі принципи централізованої моделі управління державним сектором освіти.
43. Ліберальна освітня політика Великої Британії.
44. Тенденції в управлінні освітою США.
45. Громадсько-державний тип управління освітою у країнах східної Європи.
46. Характеризувати систему освіти Литовської Республіки.
47. Демократичні підходи до управління освітньою системою.
48. Соціальний запит на вивчення курсу демократії.
49. Особливості навчання демократії студентів педагогічних університетів.
50. Громадянська компетентність педагога.
51. Демократичні цінності студентів педагогічних університетів.
52. Фактори формування демократичних цінностей студентської молоді.
53. Застосування інформаційних технологій та ефективність їх використання.
54. Механізмом наукового та професійного зростання педагога.
55. Умови розвитку стратегії національної системи освіти в Україні.
56. Створення диверсифікованої демократичної державно-громадської системи управління освітою.
57. Особливості управління загальноосвітнім навчальним закладом.
58. Професійна готовність директора закладу освіти до управлінської діяльності.
59. Ефективність впровадження системи навчання впродовж життя.
60. Підвищення управлінської грамотності і компетентності батьківської громадськості.
61. Комунікація керівника з представниками органів місцевого самоврядування.
62. Функції управління у громадських об'єднаннях.
63. Суб'єкти державно-громадського управління освіти.
64. Специфіка діяльності директора в умовах державно-громадського управління.
65. Сутність визначень менеджера освіти.
66. Шляхи модернізації демократичної освіти.
67. Удосконалення державного управління вищою освітою в контексті європейської інтеграції.
68. Демократизація освітніх технологій.